

zadevajo, z našim Cesarstvom se takó pobratiti, de kakor bi se jim zdélo in poljubilo, bi se tudi v naše kraje preselili, na naših njivah orali in našo obertnijo in rokodelstva prevzeli. Ne bo dal, dragi prijatli na Nemškim! Takó je nismo mislili. Čeravno vas ne sovražimo, vam vender moremo réci, de je vsak sam sebi nar bližji. Sej vender naše škodne boste želéli, ako ste proti nam takó dobrovoljni, kakor pravite. Bog vas živi — na Nemškim!

Nekaj od Serblje

iz gosp. Jovan - Gabrilovičeviga državnega besednjaka.

Serbija ima 1000 štirjaskih milj v sebi. Razdeljena je v 17 okrožij — kresij, — okrožja v srece — srenje, — kterih je 54. — Zemlja je gornata; naj veči berda so na jugu, ktere se z Balkanam vkup deržé. Naj višji hribi so: Kopavnik — Kopalnik, — Ploča, Željin, Stol, Rtan. — Veči reke so: Donava, Sava, Morava, Drinja, Timok, in druge manjši.

Dežela je v prijetnim podnebji. Najlepši sta mesca kimovec in kozopersk, naj toplejši je rožni cvet. Žetva se začne v rožnim cvetu, in dožanje se v malim serpanu. Vinogradi se obérajó večkrat v začetku, navadno pa okoli srede kimoveca. — Zima je voljna, v južnih krajih pa, ki so višji od družih, je ojstra in dolgo terpi.

Serbija ima obilno blazih rúd v svojih berdih; pšenice, in družiga žita, pitanih in divjih zverí, celó kak šakal se kterikrat v rudniške planine zaleti. Ptice so tiste, ki živé navadno pod srednjim nebim pásam. Réke gomizé od rib. Gojzdov ima dežela silo, vse berda so obrašene; more se réci, de je skorej tretjina zemlje še v gojzdih. — Stanovnikov je v Serbii 849,286; med témi je 825,783 Serbljanov, kterim so tudi Vlahi prišteti; 15,161 Turkov; 1.368 Judov; 900 tujcov stanovitno v deželi prebivajočih; in 6,074 Ciganov. Tako v Serbii na štirivogeljni miljii še 900 ljudi ne živí. — Serbljanje živé v 1170 občinah, 34 mestih, 2018 selih — vaséh, — 193 zasélicih, in v 126,789 hišah. Naj glavništi mesta so: Beligrad, Požarevac, Smederevo, Jagodina, Šabac, Negotin in Paraćin. — Turki živé po nekaj v 16 mestih, in imajo 2649 hiš v deželi. Judje imajo stanovitno prebivanje le v Belimgradu; to velja tudi od tujcov. Ciganje nimajo stanovitniga prebivanja v deželi; priklatijo se iz družih krajev v Serbijo, in se ravno tako vernejo, ter gredo čez mejo.

V deželi se izdelujejo mnogotere rokodelstva. Pa vaséh žené sukno pripravljajo, s kterim se obadva spola oblačita; tudi veliko platna žené izdelajo. To je res vse pohvale vredno nad Serbljani, de se z domačimi pridelki oblačijo, ne pa takó kakor so Slovenci začeli, ki jih le to veselí, kar iz tujih deželá pride. Pametin mož je tisti, ki se iz tega živí in oblači, kar mu domačija da; zijaki pa, ki s tujšino bahajo, so opicam (merkelcam) podobni, ki vse posnemajo, kar nad drugimi vidijo neumnega in napačniga.

Pri Jagodini imajo steklenico (glažuto). Papa ali potašel se pripravlja v krajih preko Morave. — Kupčijo imajo v rokah Serbljanje sami, Turki, Judje, in tujci. Poglavitne réci, ki jih Serbija v druge turške kraje razpošilja, so: vóli, kónji, krave, svinje, ovcé, kozé, različne ribe, nezdelana žida in volna. — Naj imenitniši tergovske mesta so: Beligrad, Jagodina, Šabac in Negotin. — Vsi Serbljanje, to je, kteri so serbskiga rodú, so starovérci. Metropolit se imenuje „Arhiepiskop Beligradški in metropolit cele Serbije.“ Metropolit in episkopi se zbirajo od naroda in kneza. — Serbija je razdeljena v štiri eparhije: beligraško,

užiško, šabaško in timoško; eparhije pa se delé v protopopjate in namestništva. Kolikor je zmed tujcov katoljskih, imajo stransko (privatno) božjo službo pri avstrijskim konzulatu; drugi tujci nimajo nič božje službe, razun Turkov, ki imajo svoje medšite (mošee), in razun Judov, ki imajo svojo snidnico (sinagogo). Za omikanje naroda je v Beligradu visoka šola (liceum) z modrovskim in bogoslovskim razdélkam, in gimnazjam, (kar mi pravimo: latinske šole); tri polgimnazje zunej Beligrada; obertno-kupčevska šola v Beligradu; gerska šola ravno ondi; in 232 malih šol po mestih in vaséh. Vsih učencov je 6,766. — V Beligradu je tudi druživo serbskiga slovstva (literature).

Serbsko vladanje je ustavljeno z ustavo mesca grudna 1838 na svitlo dano, v svečanu 1839 razklicano. Oblasti zakonodajavne, zakonospolnovavne, in sodniške so po namenu imenovane ustave razstavljene. Zakonodajavno oblast ima knez sam s sovétam (s svetovavskim zborom), izpolnovavno ima knez sam. — Knežeska čast je zborna. Pravico kneza zbirati ima serbski narod, kteri ga v zbirališu zbira. — Letnih prineskov cele Serbje je 900,000 tolarjev; s tim se vsi troški odrivajo. — Bojna moč ob času mira obstoji le iz redniga garnizona ali stražarstva, ki se derži zavolj notranjiga reda, ob času sile in potrebe je pa vsak Serbljan vojak, in je dolžan z lastnim orožjem, in ob lastnim živežu se vojskovati; samo smodnika, in svinca mu vladarstvo da. — Serbska knežija plača vsako léto turškemu cesarju 2.300,000 serbskih grošev ali 197,666 gold. in 40 krajcarjev davka. Belogradški paša je sultanov namestnik v Serbii, in vsi Turki, kar jih je v Serbii, so pod njegovo oblastjo. Če Serbljan Turka toži, se zgodi pred turškim sodnikom; če pa Turk Serbljana, pred serbljanskim. Tujci so pod oblastjo konzulov ali poslanikov, ki so štirje v Serbii: avstrijski, rusovski, angležki in francozki. — Dalje sledi v letim vse hvale vrednim besednjaku tudi kratka zgodovina serbske zemlje. J.

Stroški za državni zbor na Dunaji.

Dunajski državni zbor je draga stvar. Vsak mesec se da 367 poslancom 73 tavžent in 4 sto goldinarjev. Nekdo je prerajtal, kér na en dan 2446 gold. pride in se v eni séji okoli 11 tavžent besed govori, de vsaka beseda, ktero poslanec v séji govori, 12 krajcarjev velja. — Drage besede so — tode radi jih plačamo, če so le besede ljudstvine sreče in stanovitne mirne poprave.

Pomagajte pogorelcem!

Okoli polnoči 21. dan tega mesca je Šmartin pri Litii velika nesreča zadéla. V leseni s slamo kriti hiši gosp. Čevljiča je oginj vstal; kako prav, se še ne vé. Kmalo so se 3 bližnje hiše in poslopja vnele, namreč Poljarjeva, Vdovčeva in Mlinarjeva z mlinam in skednjem in pa tudi gosp. Čevljičeva pristava, in sicer tako hitro, de je, predin so ljudje na pomoč prihitéli, že iz vsih imenovanih poslopj oginj visoko švigal, in nihče več ni upal, jih otéti. Obvarovati, de bi se oginj proti vasi ne obrnil, je mogla potem takim poglavitna skerb biti.

Veliko ljudi je pridno pomagalo. Slatinski baron, duhovšina, veliko gospóde, posebno pa gosp. Brauneis iz Cerkine, ki so bili ravno tukaj — vsi so delali s kmeti vred. Škoda je velika, zlasti pri Mlinarji. Trije pogorelci so sicer zavarovani, tode le za poslopja z majhnimi zneski! Bledi kot zid lazijo pogorelci po vasi brez doma, brez obleke, brez živeža!

To je pač žalosten stan, vreden usmiljenja dobrih ljudi — in nadjamo se, de ga bojo tudi naši.

Pomagajte, mili Slovenci! svojim revnim bratam v

Šmartnu — dajte kolikor zamorete, in hitro dajte! Nagla pomoč je dvojna pomoč. Vredništvo Novic bo po stari navadi rado prejemale milodare in jih gosp. tehantu Burgerju poslalo, de jih bojo pogorelcem podarili.

Nova koristna igrača.

Mnogotere baže igrač sim že vidil pri otrocih, pa mislim, de bi bila ta nar koristniši, ko bi se iz medenine (mesinga) ali kakošne druge rudnine abecedne čerke in številke napravile, in bi se v tružicah kakor druge igrače po štacunah prodajale, pa bi mogle biti velike in tako debéle, de bi se lahko s persti prijemale, in po mizi ali klopéh razkladale, de bi se otroci z njimi igrali, in se jih po iménu klicati vadili. Kadar bi jih že dobro imenovati znali, bi se tudi lahko besede zlagati učili, postavim: oče, mati i. t. d. in tako bi se mlajši od starejših učili. Kér pa nekatere čerke imajo pičice in druge znamenja nad saboj, ki se jih ne deržé, bi se mogle takó napraviti, de bi se jih deržale, tode čerka in pičica bi mogle svitli, kar je vmes, pa černo biti, de bi bil pravi čerkovid na njimi. — To mislim bi bila práv koristna igrača. *)

Bravec Novic.

Kratkočasnica.

Něk ptujic, slap Savíce gledat iti naménjen, se pelje po Bohinjskim jezeru, ter čolnarja, prilétniga možá, malo za norčeka imeti hoče, in ga vpraša: „Oče! kaj ménite, koliko škafov bi móglo biti, de bi se tole jezero noter spravilo?“ — „Sa! en sam, če je dosti velik!“ mož odgovori, in ga je splačal!

Oznanilo

nové slovenske slovnice (gramatike.)

Z veseljem bojo vsi tisti, kteri se hočejo slovenskiga jezika naučiti, novico sprejeli, de naš slavni gosp. fajmošter Blaže Potočnik izdeljujejo slovensko slovnico za Nemce, ktera bo še to zimo dokončana. To veselo novico so nam razodeli gosp. fajmošter v poslednji séji slovenskiga družtva, in kér vémo, de jih je sto in sto, ki si želijo slovensko slovnico omisliti, jim damo to berž na znanje. Vredništvo.

Novičar.

Ban Jelačić gré s svojo armado zmirej mirno proti Peštu naprej, in ima zdej svoje veliko ležiše v Veliki Kaniži. Nikjer se mu Ogrri dosihmal še zoperstavili niso, vojaki in narodni straže ogerskih krajev pogostama k Banovi armadi pristopajo. — 19. tega mesca so prosili ogerski poslanci, ki so na Dunaj prišli, de bi jim dovoljeno bilo, v deržavnim zboru za svojo reč govoriti, de bi po tem zbor sklenil, kaj de bi bilo zastran njih vojske storiti. Pa deržavni zbor se je pravično po postavah deržal, in čeravno so nekteri nemškutarji silno rijovéli, ni njih beseda vender nič zdala, ampak pravica je zmagala. Šli so, od kodar so prišli Madžaroni, brez de bi bili kej dosegli! Čudno je, de imajo Ogrri zdej čas, poslance po svetu pošiljati, ktere naj bi raji v vojsko poslali! Žalostno pa je, de se da celo ljudstvo le od nekterih sleparjev v brezno pogube zapeljati. Nikdar ne more Košut mirne vesti iméti. — Nemški edinosti in Frankofortskimu zboru je jelo 19. tega mesca že klenkati. Edini Nemci so se sami med seboj zbili, tako de so mogli 19. tega mesca Frankofort z vojaki obséti. Kar nikoli nismo domili, se bo kmalo zgodilo. 29 avstrijskih poslancov je že domú šlo — žal nam je le za nadvojvoda Joana,

*) Zares hvale vredna misel.

Vredništvo.

de ima nepotrebno toliko grenjkih ur zavoljo nemške edinosti! Kmaló bomo kej več od tega ropôta slišali. — Na Laškim je še vse pri starih. Sklenjeni čas mirú je 22. tega mesca istekel; sliši še, de ga bojo še za 4 tedne podaljšali. — Rusovski cesarski poslanec je Turin, poglavitno mesto sardinske dežele, zapustil in oznanil, de — če se bojo Francozje v našo laško vojsko kaj mešali, bo Rusovski Cesar našimu Cesarju s vso močjó na pomoč prišel. Ko se je ta novica na Dunaji zvedila, so zagnali nekteri nemški časopisi grózen hrup, in so na vso moč zabavljali, zakaj de stojijo naš Cesar in ministri v rusovski zavezi. Nam se taka zaveza, če že mora biti, veliko koristniši zdi, kér v potrebi saj kej zda, kakor nemška — na papirji! — V Pragi ni nobeden več zapért izmed tistih, ki so jih o binkuštih zapérli; vsi nedolžni spoznani so bili 19. dan tega mesca še poslednji iz kehe izpušeni. Kje je tedej tista „weitverzweigte Verschwörung“, s ktero je knez Windišgréc celi svét za norca imel in dobro imé Čehov omadeževati hotel? Naše nemškutarske šolarbarde so z neizrečenim veseljem berž po Ljubljani nosile, de je tudi 6 Slovincov v Pražki „weitverzweigten Verschwörung“ zapopadenih. Polžovo kri mora imeti, kteriga tako satanovo obdolženje ne zgrabi! — V Parizu je unidan začel nov časopis za slovanske reči na svitlo izhajati pod nadpisam „Le Slave“ (Slován).

Začetek šol v Ljubljani

za vse šole sploh bo še le o Vsihsvetih.

Slovenski pregovori

nabrani od gosp. prof. Drja. J. Zupana.

Bog edin, prijatlov skedinj! — Bog ljubi trojico. — Bog ne zedini Vlahov! Turška molitev. — Bog oblaci, Bog prevedri. — Bog že vé, zakaj rep kozji krati. — Bogú dušico, sinu možnjico. — Bog visoko, cesar dalječ. — Bojim se tudi njega sence. — Bolezin dolga, smert gotova. — Bolj bode pridna pozimi predica, delj bo rozlala pod palcam petica. — Bolje biti nesrečen, kakor neumen. — Bolje dajati, kakor jemati. — Bolje danes kos, kakor jutri gos. — Bolje derži ga, kakor lovi ga. — Bolje dober beg od boja slabiga. — Bolje jemati, kakor dajati. —

Pogreški „device orleanske“

na prvi pôli, kteri naj se popravijo, namreč: na strani 6. v versti 21. razveséli namesti razveséli. — na strani 6. v versti 30. vdane namesti vdani. — na strani 6. v versti 31. srečne namesti srečni. — na strani 8. v versti 30. trikrat namesti takrat. — na strani 9. v versti 8. sestrama namesti sestram. — na strani 10. v versti 9. somnu namesti somnji. — na strani 16. v versti 21. studenci hladni namesti studence hladne. — na strani 16. v versti 34. prikazuje namesti prikazuje. —

Današnjimu listu je pridjana druga pola „Divice Orleanske“ in pa 17. „doklada.“

Žitni kup. (Srednja cena).	V Ljubljani		V Krajnji	
	23. kimovca.	18. kimovca.	gold.	kr.
1 mernik Pšenice domače	2	27	2	30
1 » » » banaške	2	32	2	35
1 » » Turšice	—	—	1	31
1 » » Sorsice	—	—	1	57
1 » » Rēži	1	33	1	32
1 » » Ječmena	1	23	1	20
1 » » Prosa	1	19	1	18
1 » » Ajde	1	20	1	27
1 » » Ovsá	—	47	—	45